

”SLIP VANDLØBENE FRI”

NATURLIGE PROCESSER SOM MÅL VED RESTAURERINGER?

Peter Wiberg-Larsen

Brian Kronvang

Annette Baattrup-Pedersen

Institut for Bioscience

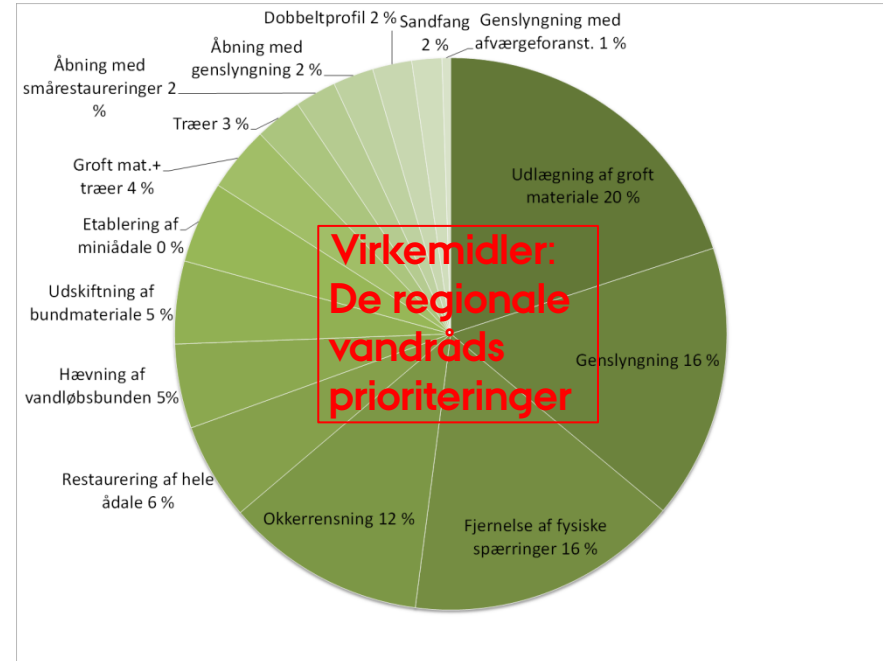
BIODIVERSITET I VORE VANDLØB

- ▶ Stor tilbagegang inden for de seneste 100 år – men fremgang for visse makroinvertebrater og ørred de seneste år
- ▶ Grødeskæringsfølsomme vandløbsplanter er stadig hårdt pressede
- ▶ Makroinvertebrater, fisk og planter indgår som miljømål i Vandrammedirektivet (DVFI, DFFV, DVPI)
- ▶ Mindst “god økologisk tilstand” (eller “godt økologisk potentiale”)
- ▶ Habitatdirektivet: God bevaringsstatus for 3260, 3270, “muslinger”, “diverse fiskearter” og vandranke (målene sikres via vandplanerne)
- ▶ Men kan vandplanerne reelt bidrage væsentligt til øget biodiversitet?

ØGET BIODIVERSITET VIA VANDPLANER?

- ▶ God økologisk tilstand er ret langt fra forholdene i et “upåvirket” vandløb
- ▶ Et virkeligt løft for biodiversiteten?
- ▶ Eller “leverpostej” - smurt tyndt ud over mange km vandløb
- ▶ Mange virkemidler i spil (katalog) – med meget forskellig tilgang, effekt og ikke mindst pris
- ▶ Meget vil afhænge af kommunerne (og **vandrådernes** indspil til vandplanerne)

HVILKE MÅL GÅR DE LOKALE EFTER?

- ▶ Flere ørred i bækken (lystfiskeri/turisme)
- ▶ Bedre afvanding for landmændene
- ▶ Godt samarbejde om de "lavt hængende frugter"
- ▶ Men har vandrådene tænkt på sjældne vandaks-arter? Og andet unyttigt?
- ▶ Og hvordan vil restaureringerne foregå?

Naturen og landbruget har højtstillet krav til et løft ved Margrød Mølle Å, som sidste år blev løst efter om den gamle mølle. Her fører miljøchef Jacob Povel Andersen og gæster hen.

Løft til natur og landbrug

■ Efter succesrigt vandløbsprojekt er Nordfyns Kommune klar til yderligere samarbejde med lokale foreninger

dre dyr ikke var i stand til at overleve længere op i løbet. Omlagningen af Margrød Mølle Å har skabt miljøchef i Nordfyns Kommune Jacob Povel Andersen kædet hele tre gavner af sig.

- For det første så vi løst et problem, hvor mølleåen sendte til, for det andet fik gyle i vandløbet, og står det til Jacob Povel Andersen, så kommer vi fremtiden vil se flere lignende projekter.

Vi håber at kunne løse flere problemer i forbindelse med både lystfiskerforeninger og Nordfyns Vandløbsråd. Det er et fantastisk initiativ, at foreninger og lodgere kan

Vejleder: Vindt i Margrød

Odense

Frivillige har ryddet op i tilgroet vandløb

■ Adskillige arbejds-lørdage har frivillige knoklet med at få ryddet op og restaurere Pilebækken

Odense: Indtil for nylig var Pilebækken, som er et lille vandløb til Vejrup Å, voldsomt tilgroet og nærmest uden liv.

Sådan er det ikke mere takket være en masse frivillige hænder, som har knoklet adskillige arbejdslørdage med at få rensat bækken.

- Projektet er et fantastisk eksempel på, hvordan frivillige borgere i samarbejde med kommunen kan skabe pro-

■ Frivillige i færd med at sikre Pilebækkens brinker med sten.

Foto: Odense Kommune

NY-REGULERINGER ELLER "VILD" NATUR?

- ER DER PLADS TIL ANDET END ØRRED OG VISSE SMÅDYR?

og de naturlige
processer?

NATURLIGE PROCESSER SOM MÅL?

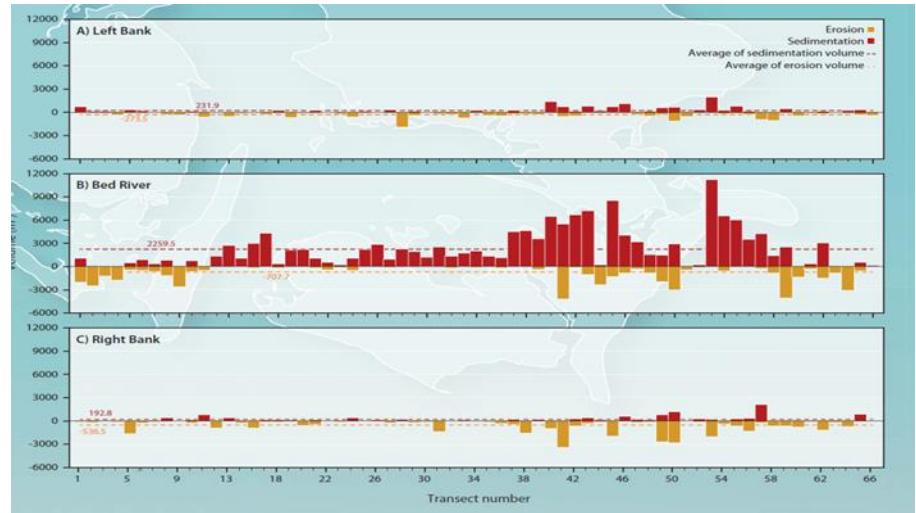
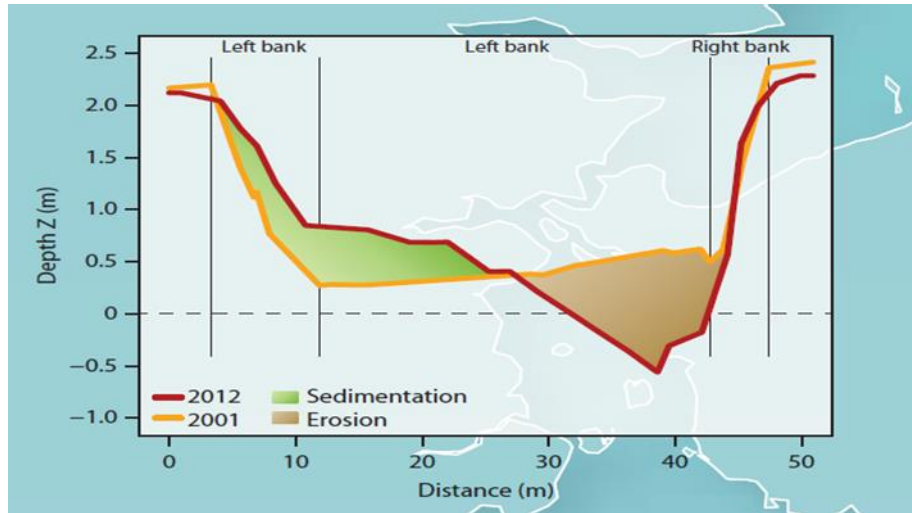
- ▶ Naturlig hydrologi
- ▶ Ingen kunstig breddesikring
- ▶ Plads til at vandets kræfter kan arbejde – fx via oversvømmelser
- ▶ Tillad opvækst af træer og buske
- ▶ Tillad stormfældet dødt ved
- ▶ Undgå vedligeholdelse
- ▶ ”Fingrene væk”

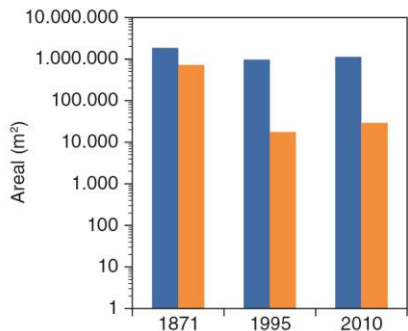

SKJERN Å – ET FORSØG PÅ GENSKABELSE AF NATURLIG DYNAMIK

- men åen har kun flyttet sig 68 cm på 10 år!

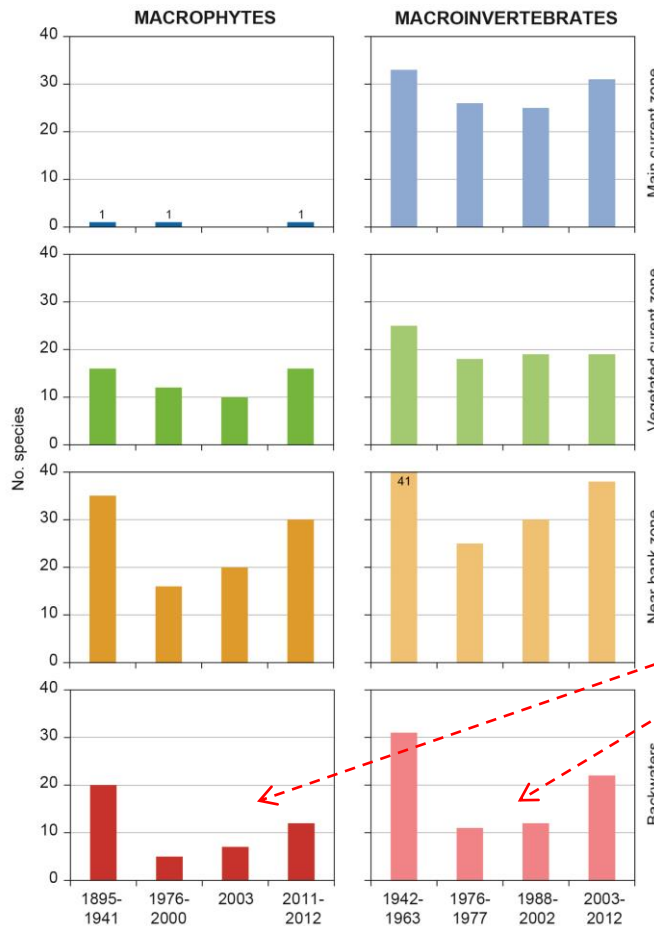

Bagvandene:

Reduceret til 2% ved reguleringen

Øget til til 4% efter restaureringen

■ Skjern Å, areal uden bagvande ■ Bagvande

“Udfordringen”:

- Habitat areal begrænset, men også et...
- Begrænset koloniserings potentiale

Bagvandene:

Her ramte reguleringen biodiversiteten hårdest

NATURLIGE PROCESSER –DRØM ELLER VIRKELIGHED?

- OG HVOR KAN VI "LEGE"? HVOR LANGT RÆKKER PENGENE?

- Vælg nogle få og rimeligt store vandløbssystemer
- Vælg systemer hvor biodiversiteten i forvejen er stor, og/eller hvor kolonisering med sjældne og karakteristiske arter er realistisk
- Restaurering af hele ådale (ét af de 16 virkemidler) – men kombinér med andre midler!
- MEN – vi kan også få mere biodiversitet andre steder, hvis vi ikke lægger vandløbene i spændetrøjer
- Og vi skal være tålmodige...
- Udvikling af ny spændende, dynamiske vandløb med stor "bred" biodiversitet tager tid – længere tid end mange tror (og måske skal man endda introducere arter?)

Tak for jeres opmærksomhed